

виробничо-господарської діяльності в сучасному глобалізованому, динамічному і конкурентному ринковому середовищі.

Список літератури

1. Масленніков О. Ю. Фінансова стратегія та планування в умовах становлення ринку / О. Ю. Масленніков, А. Я. Шпачук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Л., 2007. – Вип. 17.3. – С. 260–262.
2. Лепа Н. Н. Методы и модели стратегического управления предприятием / Н. Н. Лепа. – Донецк : Юго-Восток, 2002. – 185 с.
3. Теслюк Н. П. Методичні основи розробки фінансової стратегії підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / Н. П. Теслюк. – К., 2006. – 20 с.
4. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства / О. М. Тридід. – Харків : ХДЕУ, 2002. – 363 с.
5. Потій В. З. Фінансова стратегія підприємства як складова фінансового управління / В. З. Потій, О. М. Дем'яненко // Збірник наук. праць Національного ун-ту Державної податкової служби України. – 2009. – № 2. – С. 26–29.
6. Пономаренко В. С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи : монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Тридід, М. О. Кизим – Х. : ІНЖЕК, 2003. – 328 с.
7. Путятин Ю. А. Финансовые механизмы стратегического управления развитием предприятия : монография / Ю. А. Путятин, А. И. Пушкарь, А. Н. Тридид. – Х. : Основа, 2000. – 488 с.
8. Ансоф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансоф. – СПб. : Питер, 1999. – 416 с.

Отримано 30.03.2012. ХДУХТ, Харків.

© Н.В. Бойченко, О.В. Ілляшенко, 2012

УДК 336.226.1

М.О. Дурсунов, канд. юр. наук

РЕФОРМУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКИХ ІНШИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ» ВІД 4 ЛИСТОПАДА 2011 РОКУ № 4014-VI

Проаналізовано законодавчі засади реформування спрощеної системи оподаткування, деталізовано нові правила сплати єдиного податку за групами підприємців.

Проанализированы законодательные основы реформирования упрощенной системы налогообложения, детализированы новые правила оплаты единого налога по группам предпринимателей.

The article analyzes the reform of the legislative framework of the simplified tax system, detailed new rules othe single tax payment for groups of entrepreneurs.

Постановка проблеми у загальному вигляді. 2011 рік в Україні пройшов під егідою податкової реформи. Держава жорстко й безкомпромісно провела реформування податкової сфери. Прийняття, а потім набуття Податковим кодексом чинності стало подією, яку складно переоцінити. Уперше за роки незалежності України був прийнятий системний нормативний акт, що регулює податкові відносини.

Владі складно далось реформування спрощеної системи оподаткування. Закон, прийнятий у листопаді 2011 р. щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва, є безсумнівною перемогою приватних підприємців. Під тиском десятків тисяч підприємців по всій країні влада прийняла зручну для бізнесу модель.

Відповідно до прийнятого закону, з початку 2012 р. підприємці України, які працюють на єдиному податку, стали платити відрахування до бюджету за новою системою.

Нові правила оподаткування записані в Законі України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності»[1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Закон був прийнятий 4 листопада 2011 р., почав працювати з 1 січня 2012 р. Закон скасував два нормативні акти, які діяли до кінця 2011 р., а саме: Указ Президента України від 03.07.98 № 727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» і Декрет Кабінету Міністрів України від 26.12.92 № 13-92 «Про прибутковий податок із громадян», де були зазначені правила, за якими до 1 січня 2012 р. працювали підприємці на єдиному податку. Згідно з новим Законом, підприємці, які хочуть працювати за спрощеною системою оподаткування, диференційовані за групами. Законом також визначено нові правила ведення бухгалтерського обліку. При цьому, відповідно до Закону, свідоцтво платника єдиного податку з 1 січня 2012 р. діє безстроково.

Виклад основного матеріалу дослідження. Із початку 2012 р. всі підприємці в Україні, які працюють на єдиній системі оподаткування, розділені Законом на чотири групи.

Перша група платників єдиного податку – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють винятково роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або здійснюють господарську діяльність із надання побутових послуг населенню, обсяг доходу в яких протягом календарного року не перевищує 150 000 грн.

Для цієї групи платників ставка єдиного податку встановлюється в межах від 1 до 10% розміру мінімальної заробітної плати, установлені Законом на 1 січня звітного року (ст. 293.1 Податкового кодексу України). Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними і міськими радами залежно від виду господарської діяльності, з урахуванням календарного місяця. Наприклад, мінімальна заробітна плата в країні на 2012 рік з 1 січня до 1 квітня встановлена в розмірі 1073 грн. Виходить, що платники єдиного податку першої групи будуть платити від 10 до 100 грн на місяць.

Платники єдиного податку першої групи, які в календарному кварталі перевищили обсяг доходу, із наступного кварталу за заявою зобов'язані переходити на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку другої або третьої груп, або відмовлятися від застосування спрощеної системи оподаткування. Також платники єдиного податку першої групи до суми перевищення (понад 150 тис. грн) зобов'язані застосувати ставку єдиного податку в розмірі 15%.

Платники єдиного податку першої групи, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця за рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією листка (листків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Платники цієї групи мають вести книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, зазначення отриманих доходів.

Друга група платників єдиного податку – фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність із надання послуг, у тому числі побутових, та/або продажів товарів платникам єдиного податку, діяльність у сфері ресторанного господарства і які будуть відповідати таким вимогам:

– вони або не використовують працю найманих осіб, або кількість цих осіб не перевищує 10;

– обсяг річного доходу в них не перевищує 1 млн грн.

Для другої групи платників ставка єдиного податку встановлюється в межах від 2 до 20% розміру мінімальної заробітної плати. Тобто максимальна ставка єдиного податку для другої групи на 1 січня 2012 р. становила 214,60 грн.

Платники єдиного податку другої групи сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця. Платники єдиного податку другої групи, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією листка (листоків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Платники цієї групи ведуть книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, зазначення отриманих доходів.

Платники єдиного податку другої групи, які в календарному кварталі перевищили обсяг доходу, з наступного кварталу за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку третьої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування. Також платники до суми перевищення (понад 1 млн грн) зобов'язані застосувати ставку єдиного податку в розмірі 15%.

Фізичні особи – підприємці за спрощеною системою оподаткування сплачують єдиний соціальний внесок у вигляді авансового платежу в строк до 20 числа місяця, що настає за місяцем, за який вноситься оплата. Розрахунок сум єдиного соціального внеску здійснюється у відсотковому відношенні від мінімальної заробітної плати. Обов'язковим є тільки платіж до Пенсійного Фонду України в розмірі 34,7%.

Третя група платників єдиного податку відповідає таким вимогам:

– не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають із ними в трудових відносинах, одночасно не перевищує 20;

– обсяг річного доходу не перевищує 3 млн грн.

Відсоткова ставка єдиного податку для цієї групи платників встановлюється в розмірі:

– 3% доходу – у разі сплати податку на додану вартість;

– 5% доходу – у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Платники цієї групи сплачують податок протягом 10 календарних днів після граничного терміну подання податкової декларації за податковий (звітний) період. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої групи є календарний квартал. Податкова декларація платника єдиного податку подається в органи Державної податкової служби у встановлений для квартального податкового (звітного) періоду строк. У звіті зазначається обсяг отриманого доходу.

Платники єдиного податку третьої групи, які не є платниками ПДВ, ведуть книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, зазначення отриманих доходів.

Фізичні особи – підприємці третьої групи за спрощеною системою оподаткування сплачують єдиний соціальний внесок у вигляді авансового платежу в межах терміну до 20 числа місяця, що настає за місяцем, за який вноситься оплата. Розрахунок суми єдиного соціального внеску здійснюється у відсотковому відношенні від мінімальної заробітної плати. Обов'язковим є тільки платіж у Пенсійний фонд України в розмірі 34,7%.

Четверта група платників єдиного податку – юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, які протягом календарного року відповідають у сукупності таким вимогам:

– середньоспискова чисельність працівників не перевищує 50 осіб;

– обсяг доходу не перевищує 5 000 000 грн.

Відсоткова ставка єдиного податку для четвертої групи платників встановлена в таких розмірах:

– 3% від доходу – у разі оплати податку на додану вартість;

– 5% від доходу – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Крім того, можливе застосування подвійної ставки оподаткування, якщо:

– сума доходу перевищила 5 млн грн;

– дохід отриманий від діяльності, що не дає права застосовувати спрощену систему оподаткування.

Платники цієї групи, які у звітному періоді перевищили обсяг доходу, до суми перевищення застосовують ставку єдиного податку в подвійному розмірі. Вони також зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів.

У разі анулювання реєстрації платника ПДВ, платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату єдиного податку за ставкою 5% або відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування шляхом подання заяви щодо зміни ставки єдиного податку або відмови від застосування спрощеної системи оподаткування не пізніше, ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено анулювання реєстрації платника ПДВ.

Платники єдиного податку четвертої групи сплачують податок протягом 10 (десяти) календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) період. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку четвертої групи є календарний квартал.

Висновки. Ведучи мову про переваги нового порядку адміністрування єдиного податку, підприємці, у першу чергу, відзначають ту обставину, що свідоцтво про єдиний податок тепер буде безстроковою дією. До 1 січня 2012 р. свідоцтво видавалося тільки на рік. Ще однією значущою перевагою є значне збільшення меж допустимих оборотів. Крім того, скасована 50-відсоткова надбавка до податку за кожного найманого працівника – фізичної особи тощо. Закон запроваджує таке нововведення в податковому законодавстві, як «відпустка» й «лікарняний» для «спрощенця». Наприклад, платники єдиного податку першої й другої груп, що не використовують найману працю, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби (більше 30 днів), підтвердженої лікарняним листком.

Існує й низка недоліків нового порядку адміністрування єдиного податку, серед них: обмеження спрощеної системи за видами діяльності, збільшення ставки єдиного податку для деяких груп платників податків, не зменшене податкове навантаження щодо «соціальних» податків.

У цілому закон може бути оцінений як позитивний внесок у розвиток малого й середнього бізнесу в країні. Якщо надалі недоліки нової системи адміністрування будуть усунуті, то малий і середній бізнес почнуть функціонувати набагато ефективніше та перетворюються на основу української економіки.

Список літератури.

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4014-17>>.

Отримано 30.03.2012. ХДУХТ, Харків.

© М.О. Дурсунов, 2012